

Tema: Kaj misliš, kdo si? – Identiteta

Razdelek 3: Mi in drugi; kako identiteta vključuje in izključuje

Kaj je del mene in kaj ni, kdo je del skupine in kdo ni? Razdelek spodbuja učence k razmišljanju o občutljivosti te izjave in o tem, kako se odločajo pri gradnji svoje identitete – nekatere stvari vključijo, druge pa izključijo. Proces identifikacije in razlikovanja pomembno prispevata k temu, kdo smo, vendar moramo biti vedno pazljivi, da razlikovanje ne postane izključevanje in poniževanje drugih.

Opozorilo: Ta enota vsebuje povezave na spletna mesta, kot je YouTube. Vsebina zunanjih mest se lahko spremeni, zato je treba preveriti, ali je za učence primerna.

Učni izidi tega razdelka

Učenci bodo zmožni:

- ločiti med razlikovanjem in izključevanjem pri oblikovanju identitete
- spoznati, kako občutljivo je lahko vprašanje identitete, če se o njej širijo toge predstave, in kako zlahka ga lahko politika izrabi
- razumeti, da državljanstvo zajema različne identitete in prožno narodno pripadnost

Priložena gradiva

Gradivo št. 10 Članek (z zvočnim posnetkom) o ruski etnični manjšini v Latviji

Gradivo št. 11 Odlomek iz Destréejevega Pisma kralju, slogan o rabi španščine iz Francove Španije; članek o francoščini

Gradivo št. 12 Razglednica in zemljevid Mostarja, dopisnica iz prve svetovne vojne, sovjetski propagandni plakat; video intervju o alzaški identiteti

Gradivo št. 13 Odlomek iz knjige o življenju Judov v nacistični Nemčiji; slike človeških „zooloških vrtov“

Dejavnost v razredu št. 1: Stvari, zaradi katerih pripadamo (1. del) (predvidite 15 minut)

Predstave in dognanja, na čem temelji naša narodna identiteta, so ponavadi kompleksna in se od osebe do osebe razlikujejo. Tako lahko različni pogledi privedejo do zapletenega odnosa še zlasti med različnimi etničnimi skupinami v isti državi. Z razredom si oglejte naslednji videoposnetek od 6:52 do 10:00 o ruski etnični manjšini v Latviji. V odlomku je predstavljen zapleteni položaj, ki ga bo vaš razred podrobneje analiziral v naslednji dejavnosti.

HIŠA EVROPSKE ZGODOVINE

Vir: Deutsche Welle

https://www.youtube.com/watch?v=QGQm_OKRcLI

Delo v skupini št. 1: Stvari, zaradi katerih pripadamo (2. del) (predvidite 15 minut)

Razdelite razred v majhne skupine, prebrati jim dajte odlomek članka iz gradiva št. 10 in poslušajte zvočne posnetke. Skupine naj odgovorijo na naslednja vprašanja, ki so tudi v gradivu:

- Kateri so največji izzivi, s katerimi se soočajo Rusi v Latviji?
- Katere zgodovinske okoliščine so privedle do sedanjega stanja v tej državi?
- Kakšen je odziv latvijske vlade?
- Katere rešitve tega vprašanja predlagajo vaši učenci?

Skupine naj v razpravi svoje odgovore predstavijo razredu.

Delo v razredu št. 2: Moj jezik, moja identiteta? (predvidite 10 minut)

Kako jezik, ki ga govorimo, oblikuje našo identiteto? Učence spodbudite k razpravi o jezikovni raznolikosti in o tem, kako pomembna je ta tema v njihovem življenju. Ali doma govorijo drug jezik kot v razredu? Kako enostavno oziroma težko je to zanje in ali to kakor koli vpliva na njihovo družino ali prijatelje?

To dejavnost lahko razširite tako, da razred pripravi sklop vprašanj za intervju z družinskimi člani o izkušnjah z jezikovno raznolikostjo. Učenci lahko svoje intervjuje posnamejo, da jih lahko predvajate v razredu in primerjate ugotovitve.

Z zgodovinskimi zgledi iz gradiva št. 11 lahko učence spodbudite tudi h globljemu razmisleku o razmerju med jezikom in identiteto. Ocenite, kaj učenci menijo o zgodovinskih primerih v tem gradivu – kaj menijo o jezikovni raznolikosti znotraj države? Primerjajte, kakšno je stanje v zvezi s to problematiko v vaši državi.

Delo v razredu št. 3: Opravljanje preizkusa: ali resnično pripadaš? (predvidite 15 minut)

Ali se tudi v vaši državi za pridobitev državljanstva zahteva opravljanje podobnega preizkusa kot v Latviji, ki ste ga spoznali v delu v razredu št. 1? Učencem pojasnite, da so ti preizkusi običajno sicer namenjeni priseljencem, vendar se lahko ponekod, tak primer je Latvija, uporabljajo tudi za ljudi različnega etničnega in kulturnega porekla, ki so se rodili in odraščali v isti državi. Taki preizkusi

HIŠA EVROPSKE ZGODOVINE

sprožajo pomisleke – kako primerni so? Ali spoštujejo razlike v identiteti ljudi? Kakšen je lahko njihov učinek na sobivanje v večnacionalnih in večkulturnih državah?

Učencem pomagajte priti do lastnih sklepov o teh vprašanjih, tako da v razredu simulirate državljanski preizkus z igro vlog. Poiskati boste morali originalni preizkus, kakršen se uporablja v vaši državi. Učencem dajte dovolj časa, da ga pregledajo, nato pa jih razdelite v skupine. Pripravijo naj različne sklope argumentov, ki jih bodo morali predstaviti nasprotnim skupinam. Učencem razdelite naslednje vloge:

- državni uradnik, ki se ukvarja s priseljenci
- državni uradnik, ki se ukvarja z narodnimi manjšinami
- priseljenec, ki želi pridobiti državljanstvo
- pripadnik narodne manjšine, ki želi pridobiti državljanstvo

Učenci naj argumentirajo naslednja vprašanja:

- Kako je sestavljen preizkus?
- Zakaj ga je treba opravljati?
- Zakaj se ne sme opravljati?

Po končani dejavnosti ocenite, kako učenci zdaj gledajo na sobivanje različnih narodnosti v isti državi.

Zgodovinski zglede

Za poglobljen razmislek o odnosu med državljanstvom in narodnostjo naj si učenci ogledajo zglede iz gradiva št. 12, ki ponazarjajo, kako sta ta pojma včasih nemoteno soobstajala, spet drugič pa je med njima prišlo do trenj. Uporabite naslednje razlage in vprašanja, ki so prav tako vključena v gradivu:

- Avstro-Ogrska je bila dolgotrajna politična enota (1867–1918), sestavljena iz številnih različnih narodnosti, ki so se v zgodnjem 20. stoletju ustanovili v novonastale nacionalne države. Katere vrste kulturne in etnične raznolikosti se kažejo na razglednici iz Mostarja okoli leta 1900 in dopisnici iz prve svetovne vojne?
- V nekdanji Sovjetski zvezi se je propaganda uporabljala za ustvarjanje ideje o združenosti vseh narodov pod okriljem skupne sovjetske identitete. Ta plakat prikazuje mlade pripadnike različnih etničnih manjšin v Sovjetski zvezi. Kaj sporoča? Ali meniš, da lahko politični režim ustvari novo identiteto države in ji podredi vse prebivalce?
- Alzacija je regija v osrčju Evrope in leži na meji med Francijo in Nemčijo. Zaradi strateškega položaja med tema velikima narodoma je bila njena zgodovina burna in pogosto tragična. To ozemlje je v zadnjih 150 letih štirikrat zamenjalo državo. Oglejte si video posnetek starejšega moškega o zgodovini Alzacije in razmislite, kako je menjavanje države vplivalo na življenje ljudi in njihovo pripadnost.

Delo v razredu št. 4: Kako se identiteta včasih izrablja kot sredstvo za delitev ljudi in podpihovanje sovraštva? (predvidite 15 minut)

Učence spodbudite k razpravi o socialnem izključevanju in jim pomagajte opredeliti in opisati različne stopnje v procesu izključevanja na podlagi identitete. Pomagajte jim vizualizirati ta proces z linearno ponazoritvijo različnih stopenj od najnižje do najvišje stopnje izključenosti:

- razlikovanje (ali ugotovitev drugosti)
- ločevanje, segregacija (ali osamitev)
- diskriminacija
- pomor

Učenci naj poiščejo po en sodoben in en zgodovinski zgled za vsako od teh stopenj. Pomagajo si naj s temami, ki so jih obravnavali v šoli, oziroma s spodaj predstavljenimi zgledi. Izberete lahko tudi enega samega – na primer nacistično pobijanje evropskih Judov – in opredelite konkretne ukrepe, ki so pomenili vsako od teh stopenj (tj. rumena zvezda, geti, deportacije itd.).

Med sodobne primere lahko prištevamo: getoizirana mesta, diskriminacijo Romov v nekaterih državah članicah EU, predsodke do gejev in lezbijk, skrajna gibanja proti priseljencem, aktualne primere medetničnega nasilja. Razmislite o primerih socialnega izključevanja v vaši državi in jih uporabite v razpravah v razredu.

Skupaj z učenci na podlagi gradiva št. 13 preučite nekatere zgodovinske primere opredeljevanja, ločevanja, diskriminacije in pobijanja ljudi zaradi njihovega porekla in identitete. Učenci naj ob gradivu razmislijo o naslednjih vprašanjih (vprašanja so navedena tudi v gradivu):

- Kako izkušnja Rite Kuhn ponazarja, da je identiteta posamezniku ali skupini včasih vsiljena? Kakšne so bile posledice v njenem primeru?
- Kaj nam človeški „zoološki vrtovi“ povedo o evropskih predstavah o koloniziranih ljudstvih in ravnanju z njimi?